

Wat kan het beeld toevoegen aan de muziek?

Beeldcultuur De coronacrisis zorgde voor een explosie van video's bij klassieke muziek: van webcamstreams tot heuse multimediatelevisieproducties. Maar hoe verbeeld je klassiek?

✍️ Joep Stapel 🕒 29 juli 2020 ⌚ Leestijd 6 minuten

Still uit A Live van Tomoko Mukaiyama en Reinier van Brummelen, onder andere in het Van Gogh Museum in Amsterdam.

Zonder corona hadden we nooit geweten dat belcantotenor Javier Camarena rubikskubussen verzamelt: zijn boekenkast staat er vol mee. Tijdens het [At-Home Gala van de Metropolitan Opera](#) zong Camarena live vanuit huis, net als tientallen beroemde collega's over de hele wereld - met uitzondering van überdiva Anna Netrebko, die niet live zong en ook niet thuis, maar vanuit een kitscherig nacht-tv-decor, wat ook wel weer veelzeggend was.

Het was enig, dat human interest-inkijkje in de keuken en de ziel van operasterren. Kwamen we muzikaal aan onze trekken, wanneer ze hun topnoten in de oversturende microfoontjes van hun laptops galmden? Mwah. Maar de zalen waren dicht, de instrumenten opgeborgen, de musici in lockdown. Klassieke muziek speelde zich opeens af op het scherm, net als de rest van het leven.

En toch: een enkele keer was het wél raak. Tijdens datzelfde At-Home Gala van de Met zorgde de jonge sopraan Nadine Sierra voor kippenvel met haar intense performance. Hier gebeurde iets bijzonders: het scherm bracht ons dichterbij. Het was anders dan live, maar niet per se minder. Voor onze ogen werd Sierra meegesleept, en ze sleepte ons mee in haar vervoering. Ze vergat het medium en ging op in haar aria, veranderde in haar personage, hypnotiseerde ons met haar blik en haar stem. De opwindende was echt. Geen idee of ze rubikskubussen verzamelt.

Human interest (Camarena) en intensiteit (Sierra) zijn twee mogelijke antwoorden op de vraag wat het beeld klassieke muziek te bieden heeft. Om het onderwerp te verkennen maakte *NRC* een rondgang langs vijf experts: een componist, een operaregisseur, een regisseur van concertregistraties en een audiovisueel duo. Hoe kan beeld de ervaring van klassieke muziek versterken?

Pianiste en kunstenaar Tomoko Mukaiyama noemt de grootste uitdaging van een gestreamd concert „nowness and hereness”. Hoe maak je een verbinding met het publiek en creëer je de ervaring dat je iets gezamenlijk beleeft in het hier en nu? Met filmmaker Reinier van Brummelen maakte Mukaiyama afgelopen maanden *A Live*, een serie van drie livestreams op het snijvlak van pianorecital en filminstallatie, waarin ze zochten naar compensatie van het livegevoel. Aan het slot van de tweede editie, met Simeon ten Holts *Canto Ostinato*, lieten ze de camera aarzelend de studio verlaten, de zender verloor zijn bereik en het beeld begon te storen: „Dat was voor ons nowness”, zegt Mukaiyama. „Of je nu kijkt in Tokio of New York, dit gebeurt nu, in Amsterdam.”

A Live Vol.3 van pianist Tomoko Mukaiyama en regisseur Reinier van Brummelen

Pianist en regisseur Tomoko Mukaiyama & Reinier van Brummelen

Pianist, kunstenaar en performer [Tomoko Mukaiyama](#) (1963) noemt het haar „geheime missie” om „te kijken naar muziek”. Ze opereert al decennia vanuit Nederland en staat bekend om haar interdisciplinaire benadering van muziek. Regisseur Reinier van Brummelen (1961) heeft een achtergrond in cinema en werkte samen met onder anderen Peter Greenaway. Hun uitgestelde installatie-performance *End and*

beginning zal in september te zien zijn in vijf zalen én als live-stream. „We willen dat er iedere avond iets nieuws te zien is, ook al is het concert in de kern hetzelfde, dat je de streams zou kunnen volgen als een serie, compleet met cliffhangers”, zegt Van Brummelen.

